

דף פו.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן סו פעיף כג

עיינ לעיל דף פה: עין משפט ג

ח"מ סימן סו פעיף לב

לב מא. כשמוחל המוכר שטר חוב הוא או יורשיו, צריכים לשלם וכל הכתוב בשטר החוב מהיפה שבנכסים שהרי גרמו לאבד השטר והרי הוא כמי ששרפו. וואם מת המוחל ישלמו יורשיו.

הגה: מב. המוכר לחבירו שטר חוב של גוי וחזר ומחלו לגוי שמחול צריך לשלם ללוקח ה גם הריבית שהיה בשטר.

ח"מ שפו פעיף א

א. קיימא לן כרבי מאיר דדאין דינא דגרמי ט. ודוקא באדם חייב בדינא דגרמי אבל בבהמה לכו"ע פטור. לפיכך הדוחף מטבע של חבירו עד שירד לים חייב אע"פ שלא הגביהו ב, וכן הפוחת מטבע של חבירו והעביר

- ו. ושמיין השטר כמות שהוא, אם הלוח גבר אלים דלא ציית דינא, או שאין לו נכסים. וי"א דאין צריך לשלם ללוקח אלא הדמים שישלם על השטר בקנייתו וכן מה שהוציא עליו, אבל לא כל הסכום שכתוב בו, כ"כ הטור בשם רב שרירא גאון. והביאו הרמ"א. והש"ך בס"ק ק"ט הכריע כדעת המחבר דצריך לשלם כל הדמים הכתובים בשטר.
- ז. ולדעת הפוסקים בסי' שפ"ו דדינא דגרמי קנסא הוא, ולא קנסו בנו אחריו היורשים של המוחל אינם צריכים לשלם הכתוב בשטר אלא הדמים שקיבל אביהם. נתיבות ס"ק ע"ד.
- ח. והש"ך כתב כיון שהריבית אינו יכול למכור פטור לשלם הריבית. ש"ך ס"ק ק"ז.
- ט. ממה שאמר ר"ל לר"א, ור"מ דסבירא להו כוותיה, בב"ק ק' ע"א. והרמב"ן האריך והעלה דדינא דגרמי דאורייתא, והש"ך האריך והוכיח דדינא דגרמי דרבנן, והביא ראיה מבב"ק צ"ח ע"ב, מפ' מרובה ע"א לגבי הא דמחייב ר"מ ד' וה' בשור הנסקל ואמאי איסורי הנאה נינהו, ואמר רבא ר"מ ס"ל כר"ש דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי, ובתוס' שם מריב"א ע"ש. ועיינ בסמ"ע ובש"ך שהאריכו בפרטי דינים אלו וא"א להעלותם על הכתב כאן כי אין זו מטרת החיבור כאן.
- י. מב"ק מ"ח ע"ב אלא אי איתמר, ועיינ בגאון אות ב'.
- כ. מימרא דרבה בב"ק צ"ח ע"א דלית ליה דינא דגרמי אבל לדידן חייב, דאם הגביהו פשוט דחייב שהרי בא לרשותו וצריך השבה מעליא, ובגמ' איתא אפי' במים צלולים וראה המטבע לפניו אלא שצריך לשכור אדם היודע לצלול תחת המים ולהביאו ג"כ התחייב. סמ"ע ס"ק ב'.

צורתו חייב אע"פ שלא חיסרו.

א. ב. המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו דקי"ל שמחול צריך לשלם ללוקח מדינא דגרמי כמו שנתבאר בסי' ס"ו.

עין משפט ג. אה"ע סימן קב סעיף ד

ד. ו. אם ל' השאיר מעות וקרקע בכדי לפרוע לשניהם, אם זמנם שוה, זכותו של הבע"ח במעות מ' ולאשה נותנים קרקע, ואם הבע"ח רצונו בקרקע נותנים לו. ואם קדמה האשה ותפסה מעות, י"א דמוציאין מידה ונותנים לבע"ח. ואם אין זמנם שוה¹ נותנים המעות למוקדם.

עין משפט ד. אה"ע סימן קב סעיף ג

ג. ד. אם זמן שניהם שוה, שנשא ולוה ואח"כ קנה, או שלוה ונשא ואח"כ קנה, דזמן שיעבודם חל כאחד בשעת הקניה, בין אם הניח מקרקעי או מטלטלי תדחה האשה, אולם אם זה קרקעות והגבו אותה ב"ד כיון שלא ידעו שיש בעל חוב, אין מוציאין מידה, אבל היא שתפסה מוציאין מידה, אך אם זה מטלטלין אף אם תפסה לבד לא מוציאין.

הגה: ה. אלמנה שבאה לגבות והיתומים מבקשים ערבות שאם יהיה בע"ח

וכתב במהרש"ל בפ' הגוזל בתרא סוף סי' מ"ז דכל דינא דגרמי פטור באונס, ומשמע אפי' שורף שטרותיו באונס פטור, אבל הרמב"ן בדיני דגרמי שלו מחייב גם באונס וזה לשיטתו דדינא דגרמי מדאורייתא הוא. והש"ך כתב, לפי מה שהעלה שזה מדרבנן וקנסא הוא, א"כ באונס וה"ה בשוגג פטור בשורף שטרותיו.

ל. שם פ"ז ע"ב כאמימר, שהאשה סומכת על קרקעות ובע"ח על המעות.

מ. ואפי' יש נדוני' לאשה עם הכתובה גובה רק בקרקע, זו דעת הרמ"א, אבל דעת השו"ע בסעיף ה' אינה כן, והח"מ כתב דדעת הרמב"ם והירושלמי דנדוניא בצ"ב דינה כבע"ח וממעות, ע"ש.

נ. מגמ', דאיהו ידע שיש כתובה ואפסיד אנפשיה. ותמה הח"מ דאין קדימה במעות. ואם קדם המאוחר ותפס המעות י"א דמוציאין ממנו, כ"כ הרא"ש, וכתב על זה הח"מ דדין זה אין לו שחר ותמוה, דאיך נוציא מבע"ח שדינו במעות אף שהוא מאוחר, וניתן לאשה שדינה בקרקע, ע"ש.

ס. מימרא דאמימר דף פ"ו ע"ב והרא"ש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

תחזיר להם, אין ע' שומעין להם.

עין משפט ה.

ח"מ סימן קא סעיף ב

ג. אם אין לו מעות א"צ למכור כדי ליתן לו מעות, אלא נותן לו ממה שיש לו פ'. ואם יש לו מטלטלין וקרקע ורוצה המלוה במטלטלין יותר מקרקע צריך הלוח לתת לו מטלטלין ג'. אבל נותן לו מאיזה מטלטלין שהוא רוצה, ואין המלוה יכול לומר אני רוצה ממטלטל זה ק'.

עין משפט ו.

ח"מ סימן קא א.

א. הבא לפרוע חובו אם יש לו מעות צריך ליתנם לו, ואינו יכול לדחותו לקרקעות או למטלטלין ר'. ואם אין ידוע לנו שיש לו מעות אין משביעין אותו. ואפי' רואים שיש אצלו מעות והוא אומר שאינם שלו אלא של פלוני לא משביעין אותו על כך, אבל מחרימים ש על כל

ע. ריב"ש סי' רצ"ט, דממ"נ אם זה קרקע הב"ח יטרוף ממנה אם זמנו קודם לכתובתה, ואם זה מטלטלין אינו יכול לטרוף דהרי תפסה ואין מוציאין ממנה, ומ"מ לפי מה שהרמ"א כתב דהכרעת האחרונים שמוציאין ממנה מטלטלין צ"ע איך העתיק את הריב"ש, ואולי מה שמוציאין זה רק אם היא תפסה לבדה בלא שהגבו אותה בי"ד, והריב"ש איירי בהגבו אותה בי"ד, כ"כ הח"מ.

פ. מכתובות פ"ו ע"א, בתרא צ"ב ע"ב, וקמא מ"ו ע"ב.

צ. דמטלטלין הן כסף לגבי קרקע כמו שאמרו בקמא י"ד ע"ב.

וכ"כ הרא"ש שם בסי' ה', וביאר שם כיון דזווי יהיב נוטל כל מה שקרוב להם יותר, והיינו מטלטלין דאם לא נמכר במקום זה במקום אחר יכול למוכרו, וכ"כ הרי"ף בתשובה דמטלטלין נקראים כסף לגבי קרקע.

ק. כמו בקרקע בסי' ק"ב סעיף ב' ועיין בתוס' קמא ח' ע"ב ד"ה מצי. וכ"כ הטור ובעל התרומות מהא דאמר עולא דבר תורה בעל חוב בזיבורית שנאמר בחוץ תעמוד, מה דרכו של אדם להוציא הפחות שבנכסיו שם בקמא ח' ע"א.

ר. בתרא צ"ב ע"ב, כתובות פ"ו ע"א, ב"ק מ"א ע"ב.

וכתב הש"ך בס"ק א' דגם בכתובת אשה הדין כן, ועיין באבהע"ז סי' ק' סעיף א' בהגה"ה ובבית שמואל שם ס"ק ד' דהרשות ביד היתומים לסלקה בקרקע, כן העיר הבאר היטב. ועיין בנתיבות בחידושים ס"ק א'.

ובמקום דאיכא פסידא ללוה, אף שיש לו מעות יכול לדחותו אצל קרקע כ"כ בנתיבות בס"ק ב' מהאורים ס"ק ב'.

ש. כתב הסמ"ע בס"ק ב' גם שלא ראו בידו מעות מחרימין כמו שכתבו הטור והמחבר בסעיף י'. ובא להשמיע כאן דאף בראו בידו מעות ואומר שאינם שלו אלא של פלוני אין משביעין אותו ובחרם סגי. ובספר פעמוני זהב כתב שהגם כל מה שתחת יד האדם

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מי שיודע שיש לו מעות.

א. ב. אמר אין לו מעות ונמצא שקרן אינו נאמן יותר בחוב זה לומר שאין לו מעות, אלא צריך לטרוח ולמכור המטלטלין או הקרקע ולהביא לו מעות.^ה

ג. ח. אם יש מעות ללוה ותולה אותם בגוי, והמלוה חושש שהם של הלוה, מחרימין סתם על מי שיודע שיש לו ממון או מעות, וי"א א דאם הלוה אמוד אין שומעין לו שאלו מעות של הגוי וכופין אותו ליתן מעות.

עין משפט ז. חר"מ סימן קז סעיף א

א. מצוה על היורשים לפרוע חוב אביהם, וכופין אותם בכך כמו שכופין את אביהם.^ב ומדינא דגמ' אין כופין אותם אלא בהניח קרקעות ולא מטלטלין, אבל אחרי תקנת הגאונים^ג כופין אותם גם בהניח מטלטלין ואפי' במלוה ע"פ, ואפי' קנאם אביהם אחר שלוה ולא כתב דאיקני, שהיורש במקום אביו עומד.

ב. כופין את היתומים לפרוע חוב אביהם גם ממלוה שהיתה לאביהם

שלו כמבואר בסי' צ"ט סעיף א', מ"מ כאן יש לו קרקעות ואין פסידא למלוה, ושם שאני דאם לא יגבו לו ביד מאותו ממון יפסיד.

ת. ב"י במחודשים סעיף ב'.

א. רמב"ם פי"א ממלוה הלכה ז' והי"א, טור בשם י"א. ועיין בגאון אות כ"א.

ב. רמב"ם פי"א מהלכות מלוה הלכה ח' מכתובות צ"א ע"ב מקטינא דארעא, ושם פ"ו ע"א וכמ"ש"כ בתוס' שם ד"ה פריעת בע"ח מצוה וכ"כ הרא"ש שם.

ג. כ"כ הרא"ש בפ"ק דבב"ק סי' י"ט וכ"כ הר"ן בשם ר"ח, ורשב"א בתשובה ח"א סי' תתקי"ד. ובתשובת הריב"ש סי' שצ"ב.

וכתב הש"ך בס"ק א' דאם נתנו או מכרו הלוה או היתומים המטלטלין שירשו אין גובין מהם בע"ח גם מדינא דגמ' דמתנה כלקוחות, ואין קדימה במטלטלין כמבואר בסי' ק"ד סעיף ג' וכמ"ש הרא"ש בקידושין בפ' האומר פ"ג סי' י"ד. ובסעיף ג' בשו"ע איירי בקרקעות שאפי' מכרם היורש גובה מהם הבע"ח.

ביד אחרים בין גבו^ז קרקע בין גבו מעות.

אם ירשו קרקע ומטלטלין, והיורשים רוצים להגבות קרקע והמלוה רוצה מטלטלין, שומעין ליורשים,^ה אם לא שכתב לו מפורש בשטר שיכול לגבות ממטלטלין בין בחייו בין במותו.

א. ג. אם לא ירשו כלום מאביהם, אין חייבים לפרוע חוב אביהם מנכסיהם ואפי' מצוה^ו אין בכך.

ירש קצת נכסים אין צריך לפרוע אלא ממה שירש^ז. ואם אמר איני יורש ואיני משלם יבואר בסי' רע"ח אם שומעין לו.

דף פו:

עין משפט א.ב. אה"ע סימן קמו סעיף ב

ב. ה"ה אם אמר לה הרי זה גיטך ולא תתגרשי בו עד שתתני לי ר' זוז, הרי זו מתגרשת אחר שתתן, ואינו צריך דיני התנאים שהרי לא גירש על תנאי, אלא עדיין לא גירש ותלה הגירושין בעשיית כך וכך, ואח"כ תתגרש. שהמגרש על תנאי יש שם גירושין ואינם נגמרים עד שיתקיים התנאי, אבל המגרש וקבע זמן או אמר ולא תתגרשי בו עד שתתני ר' זוז, הרי נתן לה הגט בתורת פיקדון, וצריך שהגט יהיה קיים בידה^ח בעת חלות הגירושין, ואם נישאת בנתיים קודם שתעשה המעשה, או

ד. כתב הסמ"ע בס"ק ה' דה"ה לא גבו רק הניח שטרי חוב על לווין שלו, הבע"ח מוציא מהיורשים השטרי חוב וגובה מהן, דשטרות נחשבים כמטלטלין. וכתב הש"ך דה"ה שהבעל חוב יכול להוציא מדר' נתן מבעל חוב של בעל חוב שלו גם מטלטלי דיתמי. וכתב בביאורים ס"ק ב' דכתובה אינה גובה ממלוה שחייב היורש בעצמו למוריש.
ה. דלא תיקנו להכריחם ממטלטלי, אלא כשאין להם קרקע, אבל כשיש להם קרקע דינו במקומו עומד שהמטלטלין שלהם שירשו אינם משועבדים לבעל חוב. טור.
ו. כתב הש"ך בס"ק ד' דאפי' תפס מטלטלין לא מהני כשרוצים היתומים ליתן לבע"ח קרקע. וכתב דכן מוכח מבעל התרומות ודלא כהב"ח בסי' ק"ה סעיף ד' ע"ש.
ז. כן דעת הרמב"ם בפ"א הלכה ח', וכ"כ רוב הפוסקים.
ז. מריב"ש סי' תע"ח.

ח. או ברשותה ואם אינו ברשותה הוי ספק גט, כ"כ הב"ש בס"ק ג' לפוסקים שסוברים שזמנו של שטר מוכיח והוי כאומר מעכשיו ולאחר ל' יום.

יגיע הזמן שקבע, תצא והולד ממזר, שעדיין היא א"א גמורה.

עין משפט ג.

אה"ע סימן צו סעיף א.ב

א. הבעל שהושיב את אשתו חנונית או אפוטרופוסית, משביעה ט אף בטענת שמא, ובערך שתי כסף, אבל אם הייתה עסוקה בפלכה ועיסתה כדרך כל הנשים, אין י יכול להשביעה בשמא.

ב. כשהבעל יכול להשביעה, אינו כ משביעה אלא בתביעת כתובתה, וי"א שמשביעה כל זמן שירצה.

ג. ל יחד לה קרקע לכתובתה, אע"פ שבאה לגבותה אין זה נחשב כתובעת כתובתה, ואינו מ יכול להשביעה לפי הדיעה הראשונה בשו"ע סעיף ב'.

ח"מ סימן צג סעיף א

א. אלו הנשבעים בטענת שמא י: השותפים, והאריסים, והאפוטרופוסים שמינו אותם בי"ד ס על היתומים, והאשה שהיא נושאת

ט. כתובות פ"ו ע"ב וכת"ק. וזה לדעת החולקים בסעיף ב' בשו"ע, אבל לדעת השו"ע אין יכול להשביעה, וקשה דא"כ למה השו"ע סתם דבריו, כך העיר הח"מ.

י. אלא בטענת ברי או ע"י גלגול שבועה, כ"כ הח"מ.

כ. כר"ש בדף פ"ז ע"ב, וכרב פפא בדף פ"ח ע"ב, וכמעשה דר"ת בתוס' שם.

ויוכל להשביעה כשתובעת כתובתה אף בגרושה ואינו טוען צררי על זה שהיתה חנונית, ובזה מתיישבת קושייתו הראשונה של הח"מ, ועיין מהרש"א על התוס' שם, והב"ש כתב דבחנונית כשתבעה משביעה אף בלא גילגול, משא"כ יתומים רק ע"י גילגול ע"ש.

ל. וב' טעמים שם במרדכי, א. דאינה נשבעת משום חנונית אלא היכא דנשבעת בלא"ה על כתובתה, ב. דלא מקרי כאן תובעת כיון דמוחזקת היא בקרקע.

ולפי טעם הראשון בגירשה ואינו טוען טענת צררי, אינו יכול להשביעה בחנונית, והרא"ש לא כתב כן, אלא דאף גרושה נשבעת שבועה זו, כ"כ הח"מ.

מ. וה"ה באלמנה שציוה הבעל לתת לה כתובה אינו משביעה דכמו שהוא לא חשד אותה דתפסה, אנו ג"כ לא חושדים אותה, כ"כ הח"מ, והב"ש חולק עליו ע"ש.

נ. משנה שבועות מ"ה ע"א וכמו שנתפרשה בגמ' בדף מ"ח ע"ב. והטעם משום דמורים היתר שבשביל שכר טירחתם מותרים ליקח מהממון בלא ידיעת בעה"ב, סמ"ע ס"ק א'.

ס. רמב"ם פ"ט משלוחין, שאילו מינהו אבי היתומים לא ישבע, כמ"ש בס"י ר"צ סעיף ט"ז.

ונתנת בתוך הבית ^ע או שהושיבה בעה"ב חנונית, ובן הבית שהוא נושא ונותן בעניני בעה"ב.

א. כל אחד מאלו נשבע מדבריהם בנקיטת חפץ בטענת ספק ^ב, שמא גזל מחבירו במשא ומתן, או שמא לא דקדק בחשבון שביניהם, ואין כל אחד מאלו נשבע בטענת ספק עד שיחשוד ^ז המשביע אותן בשתי מעין כסף ^ק.

הגה: שתי המעין הללו הם בין בקרן בין בריוח. וכל אלו יכולים להשביע מתי שירצה ^י התובע או ביה"ד, ואינם צריכים להמתין עד שיחלוקו ולהשביעם רק בסוף.

עין משפט ד. אה"ע סימן צו סעיף א
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט ה.ו. אה"ע סימן צח סעיף א.ב

א. הבעל שפטר את אשתו משבועה, כגון שכתב לה ^ש אין לי נדר

ובמינהו בי"ד חשיבות היא לו שהבי"ד עושין אותו לנאמן, ולא ימנע מלהיות אפוטרופוס בשביל השבועה לא כן במינהו אביהם, אם יטילו עליו שבועה לא ימצא את מי למנות ושיסכים.

אך הטור כתב שגם במינהו אבי היתומים אם יודה במקצת חייב שבועה. כמבואר בס"י ר"צ בשם הרמ"ה. וכאן איירי בטענת שמא אפי' בלי הודאה במקצת.
ע. עיין באבהע"ז סי' צ"ז.

פ. בביאורים ס"ק א' כתב דבטענת ברי אין עליו שבועת המשנה, ועיין שם מתי השותף מחוייב לישבע שבועת התורה כשהיה היזק ומתי אינו צריך.

צ. פירוש שתהיה לו איזה הוכחה שיחשוד אותו, וכלי זה אין משביעין. ט"ז.

ק. כן הוא לשון הגמ', ופירשו רש"י והרמ"ה שבעינין ג"כ ההודאה במקצת כעין שבועה דאורייתא, וכתב הסמ"ע שכן נראה דעת הרי"ף והרמב"ם והסכים הטור והרא"ש עמהם. סמ"ע ס"ק ז'. אבל הש"ך בס"ק ג' כתב דנ"ל עיקר כהב"י שכתב דדעת הרי"ף והרא"ש דאין צריך הודאה במקצת, וגם הר"ן כתב כן ושכן דעת הרמב"ם בפ"ט משלוחין ובפירוש המשנה כן מוכח מדבריו.

ר. רא"ש בפ' אלמנה ניזונית כתובות פי"א סי' ג'.

ש. דאם כתב רק שבועה יכול לומר לה פטרתך רק משבועה, אבל מנדר לא פטרתך. כ"כ הח"מ. מיהו אם כתב רק דפטרה מנדר, כ"ש שפטרה משבועה חמורה, מיהו יכול לומר לה פטרתך מנדר רק אם תתאלמני אבל אם התגרשה יכול להשביעה, שם בח"מ.

ה'ושבועה עליך, אינו יכול להשביעה, אבל משביע את יורשיה שבעת היורשים, ואם לקוחות תובעים כתובתה, נשבעים שלא פקדתנו, ואם היא קיימת, לא יגבו הלקוחות, אא"כ^א תשבע היא שלא נפרעה.

הגה: ב. אם ראו אותה אח"כ מפסדת הנכסים,^ב צריכה להשבע.

הגה: ג. אם ישנם עדים שמפסדת הנכסים או שהיא מודה, צריכה לשלם, ואינה^ג נאמנת לומר כך ציוה לי בעלי, אם לא שמאמינה^ד בעלה כב' עדים.

הגה: ד. שכיב מרע שפטר את אשתו מן השבועה, נוטלת^ה בלא שבועה.

ב ה. י' יורשיה והבאים מכחה לגבות כתובתה משביעין ג"כ אותם אם הם פגמו כתובתה, או נעשו אפוטרופוסין, ואפי' שנתן לה בעלה רשות לזה, נשבעים^ז שבועת אפוטרופוסין.

הו"מ סימן עא סעיף א.יו

א. התנה^ח המלוה עם הלוח שיהיה נאמן בכל עת שיאמר שלא פרעו,

ת. ה"ה לעיקר ותוספת, ולא דוקא כתב לה, אלא אפי' אמר לה הוי מחילה על השבועה, כ"כ הריטב"א והנ"י, הביאם הח"מ.

א. זו דעת השו"ע. ומשמע דאף בפטרה משבועה, וצ"ע למה אם מכרה נשבעת ועיין בח"מ.

ב. ואף שמשלמת מה שהפסידה, דכיון דאיתרע נאמנות שלה חייבת שבועה, כ"כ הח"מ.

ג. מה שלא נאמנת במיגו שלא היתה מודה כלל, צ"ל שהיתומים מיחו בידה לפני שתקרע השטרות, כ"כ הח"מ.

ד. והיינו שכתב לה על כל דבר נאמנות.

ה. ואפי' משבועה דלהבא, דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין וכאילו כבר קיבלה מתנה, כ"כ הח"מ.

ו. משנה פ"ו ע"א, וכפי' הי"מ ברא"ש שם.

ז. בטען פרעתי לכם בלא פגימה ג"כ נשבעים, אבל בפגימה אפי' בלא טענו היורשים הב"ד משביעים, כ"כ הח"מ.

ח. היינו בפני עדים, דאם ליכא עדים נאמן במיגו שלא האמינו ועיין בסי' ס"ט סעיף ב'. ורמב"ם בפ' ט"ו מהלכות מלוה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על ה"ה" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

- הרי זה נוטל בלי שבועה ט אפי' במלוה ע"פ ואפי' שטוען שפרעו.
 אבל אם הביא הלוה י עדים שפרעו אינו נוטל כלום.
- א ב. התנה עמו שיהיה המלוה נאמן כ כשני עדים, אע"פ שהביא עדים שפרעו הרי זה גובה ממנו בלא שבועה, ואפי' הביא מאה עדים שפרעו נוטל, שהשנים כמאה.
- * ואפי' היה ללוה ל מיגו והיה יכול לפטור עצמו בטענה אחרת אינו נאמן במיגו נגד הנאמנות שהאמינו
- א ג. אמר לו הרי אתה נאמן עלי כשלושה עדים, הואיל ונחת למנין אם פרעו בפני מ ארבעה, הרי זה פרוע.
- ז כב. נאמנות בשטר שמועילה לפוטרו משבועה היינו דוקא בחיי הלוה, אבל אם המלוה בא לגבות מיורשיו של הלוה, אין הנאמנות

ט. ה"ה שם ושכ"כ הרמב"ן בתשובה, ולא אומרים שהאמינו שיהיה דינו כדין שטר שנוטל בשבועה כשאין בו נאמנות. וכתב הנתיבות מיהו שבועת היסט לאחר הפירעון צריך כמ"ש בסעיף ה'.

י. משבועות מ"ב ע"א. ומשמע דוקא ב' עדים אבל עד אחד שמעיד שפרעו לא מהני נגד נאמנות כ"כ הסמ"ע, אבל הש"ך כתב דבעד אחד נוטל המלוה בשבועה, והנתיבות בס"ק ג' כתב דהמוחזק יכול לומר קים לי כהש"ך אם לא שכתב בשטר שנתן לו נאמנות לגבות בלי שבועה.

כ. שם בגמ' שבועות. הרי זה גובה ממנו בלא שבועה, והש"ך כתב דדוקא שטוען המלוה שהפירעון שהיה בפני העדים היה פירעון על חוב אחר שאז נאמן להכחיש העדים מכח הנאמנות אפי' העדים אומרים שהפרעון היה על חוב זה, אבל אם מכחיש לגמרי העדים ואומר להד"ם יכול לתבוע אחר הפירעון ולהוציא ממנו, וממילא אינו גובה דאפוכי מטרותא למה לי. ועיי' בנתיבות ס"ק ד'.

ובפעמוני זהב כתב דאם כתב לו שהאמינו נאמנות גמורה, הוי כאילו האמינו כשני עדים כשרים. והוא מהרב יצחק בן ואליד בספר ויאמר יצחק ח"ב סימן ד'. ועוד כתב שם שדין זה שאפי' הביא עדים שפרעו גובה בלא שבועה הוא רק במלוה עצמו שבא לגבות אבל ביורשיו והלוה הביא עדים שפרעו לא יפרעו בו.

ל. ב"י בשם הרשב"א. והגם שהרמ"א בעצמו כתב לפני כן שאם אין עדים שנתן לו נאמנות, נאמן הלוה שפרעו במיגו שלא האמינו, כתב הסמ"ע דכאן איירי בהאמינו נגד שני עדים ואז לא נאמן גם במיגו. אבל הש"ך כתב דדוקא מיגו בענין הנאמנות עצמו מהני, והנתיבות הסכים עם הש"ך.

מ. והיינו ארבעה כשרים והרי כאן עדות גמורה ואם אמר נאמן עלי כבי"ד לא הוי כיוורד למנין רק הוי כפוסל כל עדים. נתיבות ס"ק ו'.

מועילה^נ, אא"כ פירש בשטר^ו שפוטרו משבועה ממנו ומיורשיו.
ואם כתב תהיה נאמן עלי ועל באי כוחי^ע, יורשיו ומקבלי מתנה^פ בכלל
באי כוחו.

עין משפט ז.

אה"ע סימן צח פעיפים ג ד

ו. כתב הבעל לאשתו אין^ז לי נדר ושבועה לא עליך ולא על יורשייך
ולא על הבאים ברשותיך, אינו יכול להשביע לא אותה ולא הבאים
ברשותה שום שבועה, אבל יורשיו והבאים ברשותו יכולים להשביעה
כגון אם נתגרשה ומתה, אבל אם נתאלמנה ומתה קודם שנשבעה, אין
יורשיה ולא הבאים ברשותה גובים כתובתה, דאין אדם מוריש ממון
שיש עליו שבועה לבניו, משא"כ בגרושה גובים דמיד שנתגרשה מגיע
לה כתובה בלי שבועה.

ז. כתב לה שגם^ק ליורשיו אין עליהם שבועה עליך ועל יורשייך, אפי'
פגמה אין עליה ולא על יורשיה או הבאים ברשותה שבועה^י
מיורשיו, אבל אם נעשית אפוטרופוסית לאחר מיתת הבעל, לכך אינו
מועיל הפטור שכתב לה, ואם בחיי בעלה נעשית אפוטרופוסית נפטרה,

- ג. מכתובות פ"ו במשנה. דלא נתן נאמנות אלא שלא יעזו כנגדו, ולא נגד היורשים.
ס. אבל בכתובה דחיישינן לצררי אפי' כתב בפירוש נאמנות נגד היורשים, לא מהני.
ואם נתן נאמנות למלוה וליורשיו של המלוה, מועילה הנאמנות שלהם אפי' אם יורשי הלוה
יטענו פרענו לכם, כ"כ הש"ך ודלא כהסמ"ע. וכן הכריעו הנתיבות והפעמוני זהב כהש"ך.
ע. אם כתב ועל הבאים ברשותו אין היורשים בכלל, כ"כ הש"ך ס"ק מ' אחרי שהביא
מחלוקת.
פ. היינו מקבלי מתנת שכיב מרע, אבל נגד מקבלי מתנת בריא של הלוה לא מהני נאמנות
דנגד לקוחות לא מהני נאמנות.
זה"ה שמהני נגד מקבלי שטרי חוב מהמלוה במתנה, שאם כתב לו נאמנות גם על באי
כוחו של המלוה מועיל. נתיבות ס"ק ל"ג.
צ. שבועות מ"ח ע"א בגמ', והמשנה בכתובות פ"ו.
ק. שם במשנה, אבל לקוחות שלו משביעין אותה, דלא חל עליהם הפטור משבועה, כ"כ
הח"מ ועיין בסעיף ז'.
ר. בסעיף ז' מבואר דיורשיו משביעין אותה, דאין חל עליהם פטור זה כ"כ הח"מ בס"ק
י"א, וצ"ל שם "ואינה נאמנת" אפי' פטרה בפירוש.

ואינו יכול להשביעה ש אפי' ע"י גילגול. תוי"א דאף בלא פטרה, היורשים אינם יכולים להשביעה על אפוטרופוסות שהייתה בחיי בעלה.

ח"מ סימן עא סעיף יז

כב. נאמנות בשטר שמועילה לפוטרו משבועה היינו דוקא בחיי הלוח, אבל אם המלוה בא לגבות מיורשיו של הלוח, אין הנאמנות מועילה א, אא"כ פירש בשטר ב שפוטרו משבועה ממנו ומיורשיו. ואם כתב תהיה נאמן עלי ועל באי כוחי ג, יורשיו ומקבלי מתנה ד בכלל באי כוחו.

אה"ע סימן צח סעיף ד

עין משפט זז.

עיין לעיל עין משפט ז

ש. דבלא גילגול אף בלא פטרה אין עליה שבועה לדעת התוס' והרא"ש בסי' צ"א סעיף ב', והנ"י בשם הרמב"ן וריטב"א סובר דמשביעין אותה ע"י גילגול אף בפטרה, ח"מ. ת. מהרי"ף, ומ"מ יודה הרי"ף דע"י גילגול משביעין, וטעם דיעה זו הוא, דמכיון שהבעל לא השביעה בחייו מחל, כ"כ הח"מ. א. מכתובות פ"ו במשנה. דלא נתן נאמנות אלא שלא יעז כנגדו, ולא נגד היורשים. ב. אבל בכתובה דחיישינן לצררי אפי' כתב בפירוש נאמנות נגד היורשים, לא מהני. ואם נתן נאמנות למלוה וליורשיו של המלוה, מועילה הנאמנות שלהם אפי' אם יורשי הלוח יטענו פרענו לכם, כ"כ הש"ך ודלא כהסמ"ע. וכן הכריעו הנתיבות והפעמוני זהב כהש"ך. ג. אם כתב ועל הבאים ברשותו אין היורשים בכלל, כ"כ הש"ך ס"ק מ' אחרי שהביא מחלוקת. ד. היינו מקבלי מתנת שכיב מרע, אבל נגד מקבלי מתנת בריא של הלוח לא מהני נאמנות דנגד לקוחות לא מהני נאמנות. וה"ה שמהני נגד מקבלי שטרי חוב מהמלוה במתנה, שאם כתב לו נאמנות גם על באי כוחו של המלוה מועיל. נתיבות ס"ק ל"ג.